

vsaka okrajna skupščina bo izbrala po eno sliko in izmed teh bo poiskala deželna skupščina one tri, ki jim prisodijo nagrade. Višji činitelji pa odločijo potem, kateri izmed teh se prisodi čast, da olepšuj naše šolske sobe.

Visokost nagrad sedaj še ni znana, a gotovo ne bodo majhne, ker bi to bila grda nehvaležnost napram našemu zaščitniku.

Kakor skoraj vsak izmed nas trpinov, sem navezan tudi jaz precej močno na postranski zaslužek in vsaj rad bi tekmoval za mastne nagrade, a žal, ne morem, ker mi služi čopič dosti slabše kot pero. Vendar sem pa prepričan, da imam v glavi precej dobro sliko tega šolskega prijatelja, in morebiti se najde kakšen tovariš, ki ima izvrsten čopič pa glavo brez podobe. Ko bi ta vzel mojo podobo in jo pritisnil na papir, bi bilo pomagano obema, ker bi se jaz zadovoljil tudi le s polovično nagrado, brez ozira na to, da so pri slikarjih ideje mnogo dražje stvari kakor barve. Tudi glede avtorstva ne bom pretrd.

Torej kakšen bodi sv. Birokracij?

Za preprosto, a masivno in veliko pisalno mizo sedi v plečih malo vzdignjen mož 40—45 let, strogega obraza s temnimi očali. Brke ima počesane v usta, zalizce pa v lice. Oblečen je v staromodno črno obleko z visokim zavratnikom in črno ovratnico. Pred njim leže razne zbirke zakonov in kupi konceptnega papirja, pri teh pa kraljuje mogočen tintnik z mnogimi starikavimi peresniki. Pred očmi mu plešejo mnogi §§, na odličnem mestu seveda § 24 Na levi strani mize visi na steni seznam perijodičnih vlog šolskih vodstev in krajnih šolskih svetov, na desni pa tabela sledečih besed: sofort, so-gleich, allsogleich, unverzüglich, umgehend, postwendend, binnen 3 Tagen bei sonstiger ..., binnen acht Tagen, pflicht-gemäß, sinngemäß, sachgemäß, mit Vorsicht, mit Einsicht, mit Nachsicht, strengstens, nachdrücklichst, ausführlich, ord-nungsmäßig, methodisch richtig, dem Zwecke entsprechend, planmäßig itd., itd., itd.

Če ve kdo za boljše kompozicijo, se pa naj oglasi pri uredništvu našega glasila. Liga + 15.

Odprto pismo*)

preblagorodnemu voditelju okrajnega glavarstva
gosp. Štefanu Lapajnetu

v

Postojni.

Ker jih mnogo kaže s prstom name kot provzročitelja članka »Šola v svinjaku« v 34. številki »Učiteljskega Tovariša« z dne 1. grudnia 1904, kojemu članku očitata v Vašem cenjenem popravku z dne 1. febru- arja t. l. »izmišljeno in pretirano vsebino« in ker vidim iz istega, da stremite za tem, da se dožene resnica, Vam v nastopnem podajam istinita pojasnila, slede Vašim točkam:

Ad 1. Res je, da je na dan komisijonalnega ogleda začela elita raz- grajačev razgrajati in psovati šolo, učiteljstvo ter je zahtevala, naj gre šolski voditelj zopet prebivat v kleti, ki so namenjene njegovemu stanovanju.

Dokaz. Takoj pred šolskim poslopjem (pred sobo, kjer so bili učenci) je začela elita razgrajačev svoje delovanje, prednjačila sta neki Maks in Čempar. Ni li to psovanje šole, ako se kriči, da šola ni za nič (mislili so pouk). G. okrajni nadzornik (pa ne Janko) me je začudeno vprašal, kaj to pomeni, ko se je v teku 10. let prepričal in tudi večkrat povdarjal, da učiteljstvo stori svojo dolžnost. Pojasnil sem mu, da hoče ljud-

*) Za ta spis je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

stvo nemško šolo, da bodo otroci šli vsaj lahko za »vahtarje« ali »v šaht«.

Ni li to psovanje učiteljstva, ako je neki Maks bil ob- sojen radi psovanja na 25 K globe, a potem se izrazil, zakaj je samo on kaznovan, ko so vendar vsi kričali »Proč s šu- starjem!« Kaj nič ne velja izpričevanje g. župnika Škerjanca pred sodnijo, da so vsi kričali, a posebno »g. Maks«. Kaj je vse to bilo?

Se li ne spominjate vprašanja nekega Novačiča iz Dol. Vrem, ki Vas je vprašal, če ne bi, potem ko se šolska soba premesti, zopet šel voditelj v šolo stanovat. Odločno ste to zanikali.

Ad 2. Res pa je, da so bili pri komisijonalnem obhodu in pri obrav- navi navzoči zakoniti zastopniki, namreč kr. šol. svet v Vremah in zastopniki vsolanih občin: Britof, Famlje in Zgornje Vreme.

Ni pa res, da bi bili navzoči samo ti, polno je bilo drugih ljudi, ne spadajočih med »zakonite zastopnike«.

Ad 3. Res je tedaj, da so ti navzoči ljudje (izvemši seveda prave člane komisije) resno premotrivali vprašanje o tem, kako vodi- telja zopet spraviti v šolsko stanovanje. Predmet obravnave je bil najprvo ta, bi li ne kazalo (po predlogu gosp. predsednika kr. šol. sveta) drugo šolsko sobo s prizidavo razširiti. Vi ste rekli »ne«, g. inženir tudi »ne«. Zakaj, ne vem. Da bi se stene porušile, ni misliti, prej se bo streha pri poslopju g. Maksa. Pri- zidava bi bila, ako ni mogoče novega poslopja zgraditi, vendar še dosti boljša, ko »temeljita adaptacija« hišice g. Maksa, zakaj soba bi potem za več let zadostovala, poslopje bi bilo več vredno, ne bilo bi se treba potikati po tujih hišicah in ne pla- čevati najemnine.

Potem je sledila ponudba nekega Maksa in vse je šlo ogledat dotično »hišo«, ki bi imela služiti po »temeljiti adapta- ciji« za drugi razred, koji je po Vašem zatrdilu »bil dosedaj ne- dostatno nastanjen«.

Bode li v novih prostorih »dostatno«? Poglejmo! Sedanja soba meri 3·5 m × 4·35 m = 23·925 ali okroglo 24 m².

Učencev je 63, na enega pride tedaj 0·38 m² relativno, a če odvezamemo nezasedeni prostor za podij, mizo, omaro in hod- nike, absolutno 0·22 m².

V novi sobi bo to-le razmerje; 7·35 m × 4·7 = 34·545 m² deljeno s 63 = 0·54 m² relativno ali 0·28 m² absolutno. To je tedaj dostatni prostor za 0·6 m² kakor zahteva § 8. m. u. z dne 19. julija 1875, št. 2868.

To razmerje velja za letos, ko je le 63 otrok, a kaj bo drugo leto, ko jih bo okolo 70, kaj tretje, ko jih bo še več itd.

Ad 2. (b) Res je, da je ta soba v prvem nadstropju »hišice«, ki ima v vsi svoji dolžini spodaj svinjake, poleg teh tik poslopja ob- zidano dvorišče za prešiče; v pritličju je nastanjen ubožen črev- ljnar s svojo ženo, ki vedno tožita, da jima skozi špranje sili gnojnica v stanovanje in zaradi silnega smradu ne moreta poleti odpreti ni oken ni vrat. V prvem nadstropju je »dostaten« prostor za šolo. Sedaj ima proti ulici 3 okna, na svinjsko dvo- rišče eno, a nad javnim straniščem zopet eno. Ako se tudi ti dve okni zazidati, li ne more smrad tudi okolo ogle? Sam sem izkusil lani poleti, kak strašen smrad vlada v tej okolici. Peljal sem toč mimo nekoč šolske otroke k vodi, a potem nikdar več. Mislim sem, da padem v nezavest.

»Vhod je pri strani po stopnicah, katere se bodo pri- merno zavarovale.« Res, a izhod bo le naravnost na prosto, kar pa po § 3. alineja 1. citirane postave nikakor ni dopuščeno. Tudi to veli ta postava (§ 2.), da pri šoli ne sme biti gnojišč.

(V dokaz gori navedenim dejstvom pridenem preproste načrte situacije in podobe »hišice«).

Eđino res je, da ni na dvorišču malega svinjaka, isti zavzema ves doljni prostor »hišice«.

»Ta soba se je po zvršenih adaptacijah (kakih pa?), katere so v komisijonalnem zapisniku natančno opisane, sprejela kot popolnoma sposobna soba za drugi razred.« Zakaj niste mesto meni veliki razgrajačem »tihu!«, da bi bil utemeljil svoje po- misleke in težko da bi se bilo to zgodilo.

Da je letos in še par let izključeno pričeti z zgradbo nove šole, je res, a s pripravami (določitev prostora, sklepanje prošeni za podpore in nabiranjem kakih malih procentov) bi se vse enako lahko pričelo, tega mnenja ne zastopam le jaz, nego mnogo drugih, i predsednik krajnega šol. sveta.

Če je soba tako pripravna, zakaj pa je pri zadnji seji kr. šol. svet soglasno isto odklonil in — še mene ni bilo zraven, da bi bil kaj nagovarjal.

Ugovarjal je res le nadučitelj in bil bi tudi kaj dosegel, da so mu, kakor rečeno, kričači pustili govoriti, opirajoč se na svinjak pod poslopjem in na gnoj in smrad, ki vlada tod; a voditelj je njegov ugovor odklonil. Čul sem besede: »Saj so naši fantje vajeni gnoja!«

Ad 3. Res je, da so besede izzvale buren aplavz in hinavsko vpitje klerikalnih surovežev: »V štalo z otroki, v štalo naj gredo!«

Res je, da so večinoma vsi zastopniki, ne glede na njihovo politično prepričanje (bili so, kakor rečeno, večinoma »entre nous«) pritrdili besedam voditelja komisije: »Bravo, gospod glavar!« »Živio, gospod glavar!« Od večih se je slišal klic: »V štalo z otroki!«

Ad 4. Res je, da je šolski voditelj predlagal komisiji, naj bi šla gledat še drugi prostor, a to se je zgodilo ob 1/2 uri, ko še ni bil zapisnik sklenjen (Janko pravi »skoraj dovršen«) in ne podpisan in ko so bili zastopniki občin še v zadostnem številu navzoči. Dokaz temu je, da sem bil že 1/4 ure pred poukom, ki prične ob 1 uri, v šoli in bridko tožil soprog-učiteljici, kaj se je z menoj naredilo. Da sem pa tako pozno stavil predlog, da se ogleda drugi prostor, je to, da nisem mislil ne sanjal, da se bo tako »poslopje« spoznalo pripravnim za šolo (omenil sem to gospodu inženirju), a prej v sobi, ko se je morda sklepalo o sposobnosti, nisem bil navzoč.

Umevno je, da se je predlog šolskega voditelja odklonil. Člani komisije iz Postojne so potem ostali le toliko časa v Britofu, da so se lahko pravočasno odpeljali na kolodvor v Divačo. (Prvi vlak v Postojno odhaja zvečer ob 8 23 uri).

Ad 5. Res je, da so bili razgrajči pretežnim delom le klerikalci, zakaj rekrutirali so se večinoma iz posestnikov iz Dol. Vrem (ki volijo razen enega [ki pa ni bil navzoč] vsi klerikalno) in znanega Maksa (ki je zadnjič tudi volil klerikalno). Ne tajim, da bi ne bil vmes tudi kak liberalno voleči »zastopnik«, a pri istem je odločevala želja po maščevanju radi šolskih glob. Drugi navzoči, posestniki iz Gor. Vrem. Famelj in Gorič so se, kakor omenjeno, z malimi izjemami držali pasivno in posvedočili, da res liberalizem človeka oblaži.

Kako je pa »veliki diktator« in šolski nadzornik Janko Dekleva postopal pri vsem tem vprašanju, kaže njegova izjava v neki gostilni: »Kar Janez hoče, to bo, in kar Janez neče, pa ne bo« (menil je zgradbo šole). »Jaz se bom upiral z vsemi štirimi.« Navzoči predsednik kr. šol. sveta je nato pripomnil: »Le, bom pa sam šolo zidal.« Značilno je tudi očitanje nekega posestnika iz Dol. Vrem, izraženo tudi v gostilni: »Ti si sedaj tak nasprotnik šole, v tem ko si jo prej zagovarjal. Tebi lahko, ti pošiljaš svoje otroke drugam, a kam jih naj pošljemo mi? Zakaj nam raje nisi povedal, da ne bo treba šole takoj plačati, mi bi bili drugače ukrenili.« Slišal sem o priliki komis. ogleda, kako je nekemu posestniku za vrati prigovarjal: »Če vi nečete, kdo vas more siliti.« Naj zadostuje to za sedaj v ilustracijo postopanja »velikega prijatelja šole«.

A kako se imenuje tako delovanje, gospod voditelj? Razgrajči in kričači, ki nastopajo javno, so mi skoraj ljubši.

»Če se vpoštevajo vse okoliščine, res ni imel c. kr. okrajni šolski svet povoda postopati proti Janku Deklevi, kot okrajnemu šolskemu nadzorniku.«

Da so navedena dejstva resnična, jamčim s svojim podpisom in z zagotovilom, da sem pripravljen zanje odgovor dati pred komurkoli si bo di; a na uslugo sem tudi z raznimi pojasnevalnimi dopolnili, iz kojih bi se eklatantno razvidelo, kdaj in zakaj se je pričela ta vsega obžalovanja vredna gonja proti nedolžnemu, zakone in ukaze spoštujočemu učitelju.

Vremski Britof, 12. svečna 1905.

Rajko Justin.

Listnica uredništva.

Poročilo o zadnji odborovi seji »Slovenske šolske Matic« smo prejeli in ga priobčimo prihodnjic. — »Jasni se!«: Vaš članek priobčimo prihodnjic.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 122.

Stajersko.

Na petrazredni, v tretjem krajevnem razredu se nahajajoči ljudski šoli Čadramu sta o Veliki noči 1905 stalno popolniti dve učiteljski mesti.

Redno opremljene prošnje je poslati predpisanim službenim potom do 15. sušca 1905 na krajni šolski svet Čadramu, pošta Oplotnica.

K temu se pripomni, da dobijo učitelji od krajnega šol. sveta za stanovanje letno 60 kron.

Okrajni šolski svet Konjice, 31. januarja 1905.

Št. 51 & 54.

V političnem okraju ljutomerskem so na sledečih, v 3. plačilnem razredu stoječih šolah učiteljske službe o Veliki noči namestiti, in sicer pri Sv. Jurju na Ščavnici samo stalno, pri Sv. Jurju in na Ščavnici stalno oziroma tudi začasno.

Obeh deželnih jezikov popolnoma zmožni prositelji oziroma prositeljice imajo svoje pravilno, tudi z dokazom avstrijskega državljanstva obložene prošnje po službenem potu vložiti do konca februarja pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru — Gornji Radgoni, dne 1. februarja 1905.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4,32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljatvi 20 h v poštних znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 10 h za določiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	» 18 » » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Zaloška cesta št. 5.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Ne zabite
»Učiteljskega
konvikta!«